

POSTANOWIENIE

Dnia 5 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Wojciechowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Maria Szczepaniec

Ławnik SN Marek Molczyk

Protokolant starszy inspektor sądowy Mariusz Pogorzelski

w sprawie dyscyplinarnej prokuratora Prokuratury Rejonowej w W. - X.Y.,
obwinionego o czyny z art. 137 § 1 pkt 5 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o
prokuraturze (dalej: „ustawa Prawo o prokuraturze”)
w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej
na rozprawie w dniu 5 listopada 2024 r.

postanowił:

**1. na podstawie art. 22 § 1 k.p.k. w zw. z art. 171 pkt 1 ustawy
Prawo o prokuraturze zawiesić postępowanie dyscyplinarne w
sprawie I ZSK 6/24 w zakresie czynów z pkt I i II wniosku z 17
lipca 2024 r., sygn. [...] do czasu prawomocnego zakończenia
postępowania karnego zawiesłego w pierwszej instancji przed
Sądem Rejonowym [...] w W. pod sygn. akt [...];**

**2. na podstawie art. 35 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 171 pkt 1
ustawy Prawo o prokuraturze stwierdzić swą niewłaściwość
rzeczową do rozpoznania sprawy dyscyplinarnej prokuratora
Prokuratury Rejonowej w W. X.Y. w zakresie czynów z pkt III i IV
wniosku z 17 lipca 2024 r., sygn. [...] i w tym tylko zakresie
sprawę przekazać do rozpoznania Sądowi Dyscyplinarnemu przy
Prokuratorze Generalnym.**

UZASADNIENIE

Wnioskiem z 17 lipca 2024 r., sygn. [...], Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego wniosła do Izby Odpowiedzialności Zawodowej Sądu Najwyższego o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej przeciwko X.Y. - prokuratorowi Prokuratury Rejonowej w W. obwinionego o to, że:

- I. w dniu 10 sierpnia 2020 roku w W., znajdując się w stanie nietrzeźwości przy stwierdzonym stężeniu co najmniej 3 promili alkoholu we krwi oraz znajdując się pod wpływem środków odurzających w postaci diazepamu w stężeniu 1100 ng/ml i oksazepamu w stężeniu 880 ng/ml we krwi, prowadził w ruchu lądowym ulicą [...] pojazd mechaniczny marki [...] nr rej. [...], czym uchybił godności urzędu prokuratora, tj. o czyn z art. 137 § 1 pkt 5 ustawy Prawo o prokuraturze;
- II. w dniu 10 sierpnia 2020 roku w W., siedząc w radiowozie policyjnym, obiecał funkcjonariuszom Policji st. sierż. T. C. i sierż. T. R. z Wydziału Ruchu Drogowego Komendy [...] Policji udzielić korzyści majątkowej w postaci bliżej nieokreślonej ilości pieniędzy, celem skłonienia ich do naruszenia przepisów prawa poprzez sporządzenie poświadczającego nieprawdę, co do osoby faktycznie badanej, protokołu badania stanu trzeźwości analizatorem wydechu, czym uchybił godności urzędu prokuratora, tj. o czyn z art. 137 § 1 pkt 5 ustawy Prawo o prokuraturze;
- III. w dniu 3 czerwca 2019 roku w W. w celu usprawiedliwienia nieobecności w pracy w dniach 3 i 4 czerwca 2019 roku wprowadził w błąd Prokuratora Rejonowego w W. oraz Zastępcę Prokuratora Rejonowego w W. informując telefonicznie, że przyczyna nieobecności wiąże się ze zmęczeniem wynikającym z prowadzenia w nocy z 2 na 3 czerwca 2019 roku i w dniu 3 czerwca 2019 roku czynności na miejscu trzech zdarzeń w ramach pełnionego dyżuru, a nadto z uszkodzeniem samochodu w czasie powrotu z miejsca zdarzenia, podczas gdy takich czynności w tym okresie nie wykonywał, czym uchybił godności urzędu prokuratora wobec wynikającego z art. 96 § 1 i 2 oraz art. 92 § 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku Prawo o

prokuraturze obowiązku przestrzegania porządku prawnego oraz nakazu unikania zachowań i sytuacji mogących wywoływać wrażenie braku poszanowania prawa, tj. o czyn z art. 137 § 1 pkt 5 ustawy Prawo o prokuraturze;

- IV. w daniach 9 grudnia 2019 roku oraz 10, 11 i 25 marca 2020 roku w W. wbrew treści § 19 ust. 5 obowiązującego w Prokuraturze Okręgowej [...] w W. oraz w Prokuratorach Rejonowych okręgu [...], Regulaminu Pracy wydanego na podstawie art. 104-104³ Kodeksu pracy, nie zgłosił Prokuratorowi Rejonowemu [...] w W. żądania udzielenia urlopu wypoczynkowego poza planem urlopów, przy czym jego obowiązki służbowe w postaci udziału w dniu 11 marca 2020 roku w sesji Sądu Okręgowego [...] w W. [...] Wydział Karny i pełnienia dyżuru posiedzeniowego w dniu 25 marca 2020 roku przejąć musieli inni prokuratorzy, co dezorganizowało ich pracę oraz całej jednostki, wykazując tym samym lekceważenie dla obowiązujących zasad organizacji pracy, czym uchybił godności urzędu prokuratora wobec wynikającego z art. 96 § 1 i 2 oraz art. 92 § 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku Prawo o prokuraturze obowiązku przestrzegania porządku prawnego oraz nakazu unikania zachowań i sytuacji mogących wywoływać wrażenie braku poszanowania prawa, tj. o czyn z art. 137 § 1 pkt 5 ustawy Prawo o prokuraturze.

W równoległe toczącym się postępowaniu karnym Sąd Rejonowy [...] w W. wyrokiem z dnia 31 maja 2023 r. w sprawie o sygn. akt [...], uznał X.Y. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu polegającego na tym, że: w dniu 10 sierpnia 2020 roku w W., znajdując się w stanie nietrzeźwości przy stwierdzonym stężeniu co najmniej 3 promili alkoholu we krwi oraz znajdując się pod wpływem środków odurzających w postaci diazepamu w stężeniu 1100 ng/ml i oksazepamu w stężeniu 880 ng/ml we krwi, prowadził w ruchu lądowym ulicą [...] pojazd mechaniczny marki [...] nr rej. [...], tj. o przestępstwo z art. 178a § 1 k.k. i za to wymierzył mu karę 450 stawek dziennych grzywny ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 100 zł, orzekł świadczenie pieniężne na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej w wysokości 5000 zł, a także zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres

10 lat oraz zakaz zajmowania stanowiska prokuratora. Oskarżonego obciążono również kosztami sądowymi (k. 606-616, k. 1102-1104, k. 1220-1276).

Do dnia wydania niniejszego postanowienia sprawa nie została prawomocnie zakończona albowiem akta sprawy o sygn. [...] dot. prokuratora X.Y. znajdują się obecnie w [...] Wydziale Karnym Odwoławczym Sądu Okręgowego [...] w W. w związku ze złożoną apelacją od ww. wyroku. Przedmiotowa apelacja od wyroku została zarejestrowana pod sygn. akt [...] i na dzień wydania niniejszego postanowienia, nie został wyznaczony termin jej rozpoznania (notatka urzędowa z 23 października 2024 r.).

Z kolei, postanowieniem z 7 marca 2024 r., sygn. akt [...] prokurator delegowany do Prokuratury Krajowej wszczął śledztwo w sprawie złożenia w dniu 10 sierpnia 2020 roku w W. obietnicy udzielenia korzyści majątkowej w postaci nieokreślonej sumy pieniędzy funkcjonariuszom Wydziału Ruchu Drogowego Komendy [...] Policji w W. biorącym udział w czynnościach zatrzymania mężczyzny wobec podejrzenia prowadzenia pojazdu mechanicznego w ruchu lądowym w stanie nietrzeźwości, przy czym sprawca działał w celu skłonienia funkcjonariuszy do naruszenia przepisów prawa poprzez odstąpienie od prawnej czynności i zatrzymania i wykonania badania stanu trzeźwości, tj. o czyn z art. 229 § 3 k.k. (k. 1223-1225).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

1. Uzasadnienie prawne pkt 1 sentencji postanowienia.

Zgodnie z art. 22 § 1 k.p.k. mającym zastosowanie na gruncie niniejszego postępowania mocą art. 171 pkt 1 ustawy Prawo o prokuraturze, jeżeli zachodzi długotrwała przeszkoda uniemożliwiająca prowadzenie postępowania, a w szczególności jeżeli nie można ująć oskarżonego albo nie może on brać udziału w postępowaniu z powodu choroby psychicznej lub innej ciężkiej choroby, postępowanie zawiesza się na czas trwania przeszkody. Ustawodawca nie sprecyzował zawartego w powyższym przepisie sformułowania „długotrwała przeszkoda”, gdyż określił jedynie istotę instytucji zawieszenia, tworząc tym samym

katalog otwartych przyczyn warunkujących możliwość skorzystania z tej konstrukcji, który może być co do zasady uzupełniany - zarówno to na zasadzie analogii, jak i przez odwołanie do innych przepisów Kodeksu postępowania karnego oraz innych aktów prawnych.

Wprawdzie postępowanie dyscyplinarne toczące się na podstawie przepisów ustawy Prawo o prokuraturze jest postępowaniem niezależnym od postępowania karnego mającego za przedmiot tożsame czyny oraz osobę sprawcy przestępstwa (przewinienia dyscyplinarnego). Postępowanie karne nie wpływa na postępowanie dyscyplinarne, którego co do zasady nie zawiesza się na czas trwania tego pierwszego, na co wskazuje wprost art. 143 § 1 ustawy Prawo o prokuraturze. Wzajemna niezależność postępowania karnego i postępowania dyscyplinarnego dotycząca tego samego czynu oraz samodzielność obu sądów dokonujących ustaleń faktycznych, w tym dotyczących zawinienia, nie oznacza jednak, że w praktyce postępowania te nie mają na siebie wpływu, dotyczy to przy tym przede wszystkim wpływu postępowania karnego na postępowanie dyscyplinarne (zob. M. Laskowski, *Zasady odpowiedzialności sędziego za przestępstwa* [w:] *Uchybienie godności urzędu sędziego jako podstawa odpowiedzialności dyscyplinarnej*, Warszawa 2019).

Skorzystanie z instytucji zawieszenia postępowania dyscyplinarnego w przypadku toczenia się przeciwko obwinionemu prokuratorowi postępowania karnego nie jest standardem, lecz powinno być poprzedzone wnikliwą analizą stanu sprawy przy wystąpieniu jednoczesności i podmiotowo-przedmiotowej tożsamości tych postępowań. Jak słusznie wskazano w uchwale Sądu Najwyższego z 28 września 2006 r., I KZP 8/06, organem właściwym do stwierdzenia tego, czy dany czyn stanowi przestępstwo czy też nie, jest sąd karny, gdyż tylko ten sąd jest umocowany do wydania orzeczenia podważającego zasadę domniemania niewinności. W tym kontekście należy stwierdzić, że skoro do stwierdzenia, że czyn stanowi przestępstwo umocowany jest wyłącznie sąd karny, tym bardziej oczekiwanie na jego rozstrzygnięcie jest uzasadnione. Oczywiście jest bowiem, że taka okoliczność jest doniosła z punktu widzenia rozstrzygnięcia o delikcie dyscyplinarnym, zarówno w płaszczyźnie winy, jak i kary.

Ustalenie zatem, że przewinienie dyscyplinarne zawiera znamiona przestępstwa, w sytuacji gdy prowadzone jest równolegle z postępowaniem dyscyplinarnym postępowanie karne dotyczące tego samego czynu, musi być oparte na prawomocnym wyroku skazującym za przestępstwo, którego znamiona są zawarte w zarzucanym przewinieniu dyscyplinarnym. Kontynuowanie procedowania w sprawie dyscyplinarnej i niewstrzymanie wydania rozstrzygnięcia może natomiast prowadzić do naruszenia konstytucyjnej zasady domniemania niewinności oraz braku spójności wymiaru sprawiedliwości, tj. rozbieżności w zakresie rozstrzygnięcia o winie co do tego samego czynu tej samej osoby. Nadto, wobec faktu, iż postępowanie karne i dyscyplinarne mogą być prowadzone równolegle, prowadzi to do jednoczesnego dublowania się postępowania dowodowego w sprawie karnej i dyscyplinarnej.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy zauważyć należy, że występuje tożsamość przedmiotowa i podmiotowa czynu z pkt I będącego przedmiotem tejże sprawy dyscyplinarnej ze sprawą zawisłą przed Sądem Rejonowy [...] w W., w której stroną oskarżoną jest X.Y.

Sąd Rejonowy [...] w W. wyrokiem z dnia 31 maja 2023 r. w sprawie o sygn. akt [...], uznał X.Y. za winnego popełnienia zarzucanego mu przestępstwa z art. 178a § 1 k.k. i za to wymierzył mu karę 450 stawek dziennych grzywny ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 100 zł, orzekł świadczenie pieniężne na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej w wysokości 5000 zł, a także zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 10 lat oraz zakaz zajmowania stanowiska prokuratora. Wyrok nie jest prawomocny. Okoliczność ta uzasadnia zawieszenie postępowania dyscyplinarnego w zakresie czynu z pkt I wniosku o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej przeciwko X.Y. - prokuratorowi Prokuratury Rejonowej w W.

Z kolei, czyn z pkt II o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej przeciwko X.Y. - prokuratorowi Prokuratury Rejonowej w W. jest tożsamy z czynem objętym śledztwem w sprawie złożenia w dniu 10 sierpnia 2020 roku w W. obietnicy udzielenia korzyści majątkowej w postaci nieokreślonej sumy pieniędzy funkcjonariuszom Wydziału Ruchu Drogowego Komendy [...] Policji w W. biorącym udział w czynnościach zatrzymania mężczyzny wobec podejrzenia prowadzenia

pojazdu mechanicznego w ruchu lądowym w stanie nietrzeźwości, przy czym sprawca działał w celu skłonienia funkcjonariuszy do naruszenia przepisów prawa poprzez odstępianie od prawnej czynności i zatrzymania i wykonania badania stanu trzeźwości, tj. o czyn z art. 229 § 3 k.k. zostało dopiero wszczęte w dniu 7 marca 2024 r. Okoliczność ta uzasadnia zawieszenie postępowania dyscyplinarnego w zakresie czynu z pkt II wniosku o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej przeciwko X.Y. - prokuratorowi Prokuratury Rejonowej w W.

W związku z powyższym istnieje jeszcze możliwość wydania wyroku uniewinniającego prokuratora X.Y. przez Sąd II instancji, co w odniesieniu do czynu z pkt I wniosku Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla [...] okręgu regionalnego ma kluczowe znaczenie. Natomiast w odniesieniu do czynu z pkt II ww. wniosku, konieczność oczekiwania na prawomocne zakończenia śledztwa, stanowi długotrwałą przeszkodę uniemożliwiającą prowadzenie postępowania dyscyplinarnego.

W związku z powyższym zasadnym jest stwierdzenie, że w niniejszej sprawie podstawą do zawieszenia postępowania w zakresie czynów z pkt I i II ww. wniosku, zawierającą się w niedookreślonym katalogu przyczyn z art 22 § 1 k.p.k., jest postępowanie o tożsame czyny względem obwinionego przed sądem karnym oraz przed Prokuratorem Krajowym, które to postępowania znajdują się na etapie rozpatrywania apelacji (czyn z pkt I) oraz śledztwa (czyn z pkt II).

2. Uzasadnienie prawne pkt 2 sentencji postanowienia.

Zgodnie z art. 35 § 1 i 2 k.p.k. mającym zastosowanie na gruncie niniejszego postępowania mocą art. 171 pkt 1 ustawy Prawo o prokuraturze, sąd bada z urzędu swą właściwość, a w razie stwierdzenia swej niewłaściwości przekazuje sprawę właściwemu sądowi lub innemu organowi; jeżeli sąd na rozprawie głównej stwierdza, że nie jest właściwy miejscowo lub że właściwy jest sąd niższego rzędu, może przekazać sprawę innemu sądowi jedynie wtedy, gdy powstaje konieczność odroczenia rozprawy.

Przeprowadzona przez Sąd Najwyższy analiza obecnie obowiązujących przepisów dotyczących postępowania dyscyplinarnego prokuratorów prowadzi do

konkluzji, że Sąd Najwyższy – Izba Odpowiedzialności Zawodowej nie jest właściwy do rozpoznania sprawy dyscyplinarnej prokuratora Prokuratury Rejonowej w W. X.Y. **w zakresie czynów z pkt III i IV** wniosku z 17 lipca 2024 r., sygn. [...].

W myśl art. 145 § 1 pkt 1 lit. b ustawy Prawo o prokuraturze, w I instancji Sąd Najwyższy w składzie 2 sędziów orzekających w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej i 1 ławnika Sądu Najwyższego orzeka w sprawach przewinień dyscyplinarnych wyczerpujących znamiona umyślnych przestępstw ściganych z oskarżenia publicznego lub umyślnych przestępstw skarbowych, lub w sprawach, w których wniosek złożył Sąd Najwyższy, oraz w sprawach, o których mowa w art. 137 § 1 pkt 3 ww. ustawy, czyli działania kwestionujące istnienie stosunku służbowego sędziego lub prokuratora, skuteczność powołania sędziego lub prokuratora, lub umocowanie konstytucyjnego organu RP.

W pozostałych sprawach przewinień dyscyplinarnych prokuratorów, w I instancji orzeka Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym w składzie 3 członków (por. art. 145 § 1 pkt 1 lit. a ustawy Prawo o prokuraturze).

Prokuratorowi X.Y. we wniosku z dnia 17 lipca 2024 r. o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej, w pkt III i IV zarzucono przewinienia dyscyplinarne polegające na tym, że w dniu 3 czerwca 2019 roku w W. w celu usprawiedliwienia nieobecności w pracy w dniach 3 i 4 czerwca 2019 roku wprowadził w błąd Prokuratora Rejonowego w W. oraz Zastępcę Prokuratora Rejonowego w W. informując telefonicznie, że przyczyna nieobecności wiąże się ze zmęczeniem wynikającym z prowadzenia w nocy z 2 na 3 czerwca 2019 roku i w dniu 3 czerwca 2019 roku czynności na miejscu trzech zdarzeń w ramach pełnionego dyżuru, a nadto z uszkodzeniem samochodu w czasie powrotu z miejsca zdarzenia, podczas gdy takich czynności w tym okresie nie wykonywał, czym uchybił godności urzędu prokuratora wobec wynikającego z art. 96 § 1 i 2 oraz art. 92 § 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku Prawo o prokuraturze obowiązku przestrzegania porządku prawnego oraz nakazu unikania zachowań i sytuacji mogących wywoływać wrażenie braku poszanowania prawa, tj. o czyn z art. 137 § 1 pkt 5 ustawy Prawo o prokuraturze (pkt III wniosku z dnia 17 lipca 2024 r.), a także na tym, że w daniach 9 grudnia 2019 roku oraz 10, 11 i 25 marca 2020 roku w W. wbrew treści § 19 ust. 5 obowiązującego w Prokuraturze Okręgowej [...] w W. oraz w Prokuratorach

Rejonowych okręgu [...], Regulaminu Pracy wydanego na podstawie art. 104-104³ Kodeksu pracy, nie zgłosił Prokuratorowi Rejonowemu [...] w W. żądania udzielenia urlopu wypoczynkowego poza planem urlopów, przy czym jego obowiązki służbowe w postaci udziału w dniu 11 marca 2020 roku w sesji Sądu Okręgowego [...] w W. [...] Wydział Karny i pełnienia dyżuru posiedzeniowego w dniu 25 marca 2020 roku przejąć musieli inni prokuratorzy, co dezorganizowało ich pracę oraz całej jednostki, wykazując tym samym lekceważenie dla obowiązujących zasad organizacji pracy, czym uchybił godności urzędu prokuratora wobec wynikającego z art. 96 § 1 i 2 oraz art. 92 § 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku Prawo o prokuraturze obowiązku przestrzegania porządku prawnego oraz nakazu unikania zachowań i sytuacji mogących wywoływać wrażenie braku poszanowania prawa, tj. o czyn z art. 137 § 1 pkt 5 ustawy Prawo o prokuraturze (pkt IV wniosku z dnia 17 lipca 2024 r.).

W ocenie Sądu Najwyższego, zostały spełnione wymogi określone w art. 145 § 1 pkt 1 lit. a ustawy Prawo o prokuraturze i w tej sytuacji Sąd Najwyższy w składzie obecnym stwierdził swą niewłaściwość rzeczową do rozpoznania sprawy dyscyplinarnej prokuratora Prokuratury Rejonowej w W. X.Y. w zakresie czynów z pkt III i IV wniosku z 17 lipca 2024 r., sygn. [...] i w tym tylko zakresie sprawę przekazał do rozpoznania Sądowi Dyscyplinarnemu przy Prokuratorze Generalnym jako właściwemu rzeczowo do rozpoznania w I instancji ww. przewinień dyscyplinarnych.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy rozstrzygnął jak na wstępie.

[M. T.]

[a.ł.]

